

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000413

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грабек Ярослав Августович

2. Yaroslav A. Hrabek

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 30-04-2026

Спеціальність за освітою: Економіка

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12098

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07, 06.75.11, 06.75.05

Тема дисертації:

1. Формування та розвиток ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції
2. Formation and development of the value chain in the agrarian sector of Ukraine's economy in the context of European integration

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, Уманський національний університет, Умань, 2026 р. Кваліфікаційна наукова праця присвячена теоретико-методичному обґрунтуванню засад і розробці практичних рекомендацій щодо формування та розвитку ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції. Відповідно до мети та завдань дисертаційної роботи було досліджено теоретико-методичні та прикладні аспекти формування ланцюга вартості в аграрному секторі економіки, проведено оцінку умов і факторів формування ланцюга вартості в аграрному секторі економіки, та обґрунтовано концептуальні засади формування ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції. В першому розділі роботи з'ясовано суть категорії «ланцюг вартості» та визначено його місце в аграрному секторі економіки; систематизовано проблеми формування доданої вартості в аграрному секторі економіки; обґрунтовано методичні аспекти формування ланцюга вартості в аграрному секторі

економіки. Запропоновано визначати ланцюг вартості в аграрному секторі економіки України, як послідовність дій, що виконують товаровиробники другої і тре-тьої сфери агропромислового комплексу, щоб забезпечити постачання продукції кінцевому споживачу; послідовність дій означає логічний поетапний рух технологічно-спорідненої продукції по стадіях виробництва, починаючи із випу-ску сільськогосподарської сировини, продовжуючи її промисловою переробкою і закінчуючи постачанням напівфаб-рикатів та готової продукції кінцевим споживачам. В другому розділі роботи проведено оцінку обсягів виробництва сільськогосподарської та промислової продукції в аграрному секторі економіки; досліджено канали збуту сільськогосподарської продукції та канали постачання сиро-вини в переробній промисловості; проаналізовано українсько-європейську торгівлю продукцією переробної промис-ловості; вивчено міжнародний досвід виробництва та розподілу сільськогосподарської сировини між внутрішнім та зовнішнім ринком. В третьому розділі роботи проведено моделювання кількісних параметрів впливу ключових факторів ланцюга вартості в аграрному секторі економіки; розроблено стратегію формування та розвитку ланцюга вартості в аграрному секторі економіки; обґрунтовано організаційно-економічний механізм формування ланцюга вартості в аграрному сек-торі економіки України в умовах євроінтеграції. Стверджується, що найбільш суттєвими результатами дисертаційного дослі-дження, які характеризують її нау-кову новизну, є: виділення гносеологічного, нормативного та організаційного аспектів в методиці формування ланцю-га вартості в аграрному секторі економіки в умовах євроінтеграції; обґрунтування показника «коефіцієнт експортної спеціалізації» аграрного сектору економіки України; розробка організаційно-економічного механізму формування та розвитку ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції; розробка хронологічної послідовності використання засобів формування та розвитку ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції, які мають забезпечити поетапний перехід чотирьох станів виробництва; удосконалення по-няття ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України; уточнення кількісних параметрів впливу проміжного споживання сільським, лісовим та рибним господарством України продукції вітчизняного походження на випуск ва-лової доданої вартості; уточнення впливу ключових факторів на виробництво валової доданої вартості в сільському, лісовому та рибному господарстві України; уточнення впливу проміжного споживання продукції сільського, лісового та рибного господарства на виробництво валової доданої вартості харчовою промисловістю України; уточнення впли-ву поглиблення інтеграції Україна-ЄС на продукування валової доданої вартості в аграрному секторі економіки; уточ-нення переліку засобів досягнення тактичних цілей у стратегії формування та розвитку ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції, перева-жна частина яких спрямована на відновлення та інтенсив-ний розвиток усіх тва-ринницьких галузей. Ключові слова: ланцюг вартості, додана вартість, аграрний сектор, угода про асоціацію, зона вільної торгівлі, квота, сировина, готова продукція, стратегія, механізм, внутрішній ринок.

2. Thesis for PhD degree in speciality 051 – Economics (05 – Social and behavioural sciences). – Uman National Universi-ty, Uman, 2026. The qualifying scientific work is devoted to the theoretical and methodological substantiation of the principles and de-velopment of practical recommendations for the formation and development of the value chain in the agricultural sector of Ukraine's economy in the context of European integration. In accordance with the purpose and objectives of the dissertation, the theoretical, methodological and applied aspects of the formation of the value chain in the agricultural sector of the econ-omy were investigated, the conditions and factors of the value chain formation in the agricultural sector of the economy were assessed, and the conceptual foundations of the value chain formation in the agricultural sector of the economy of Ukraine in the context of European integration were substantiated. The first section of the paper clarifies the essence of the category «value chain» and defines its place in the agricultural sector of the economy; systematizes the prob-lems of value added formation in the agricultural sector of the economy; sub-stantiates the methodological aspects of value chain formation in the agricultural sector of the economy. The second section of the paper estimates the volume of agricultural and industrial production in the agricultural sector of the economy; examines the sales channels for agricultural products and the supply channels for raw materials in the pro-cessing industry; analyzes the Ukrainian-European trade in processing industry products; and studies the international experi-ence

of production and distribution of agricultural raw materials between the domestic and foreign markets. In the third section of the paper, the quantitative parameters of the influence of key factors of the value chain in the agricultural sector of the economy are modeled; a strategy for the formation and development of the value chain in the agricultural sector of the economy is developed; the organizational and economic mechanism for the formation of the value chain in the agricultural sector of Ukraine in the context of European integration is substantiated. It is argued that the most significant results of the dissertation research, which characterize its scientific novelty, are: allocation of epistemological, regulatory and organizational aspects in the methodology of value chain formation in the agricultural sector of the economy in the context of European integration; substantiation of the indicator “export specialization coefficient” of the agricultural sector of the Ukrainian economy; development of an organizational and economic mechanism for the formation and development of the value chain in the agricultural sector of the Ukrainian economy in the context of European integration; development of a chronological sequence of use of the means of formation and development of the value chain in the agricultural sector of Ukraine in the context of European integration, which should ensure a gradual transition of the four states of production; improvement of the concept of the value chain in the agricultural sector of Ukraine; clarification of the quantitative parameters of the impact of intermediate consumption of domestic products by the agriculture, forestry and fisheries of Ukraine on the output of gross value added; clarification of the impact of key factors on the production of gross value added; clarification of the impact of intermediate consumption of agricultural, forestry and fishery products on the production of gross value added by the food industry of Ukraine; clarification of the impact of deepening EU-Ukraine integration on the production of gross value added in the agricultural sector of the economy; clarification of the list of means of achieving tactical goals in the strategy for the formation and development of the value chain in the agricultural sector of the economy of Ukraine in the context of European integration, the vast majority of which are aimed at the restoration and intensive development of all livestock breeding. Keywords: value chain, added value, agricultural sector, association agreement, free trade area, quota, raw materials, finished products, strategy, mechanism, domestic market.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Грабек Я.А. Ланцюг вартості: суть категорії та методичне значення. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2023. Випуск 102. Частина 2. С. 26-35. DOI: 10.32782/2415-8240-2023-102-2-26-35
- Грабек Я.А. Додана вартість в сільськогосподарському виробництві України стан та фактори впливу. Ефективна економіка. 2023. №11. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.81>
- Мудрак Р.П., Грабек Я.А. Глобальні ланцюги вартості у виробництві пр одовольства та місце України в них. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2023. Випуск 103. Частина 2. С. 16-29. DOI: 10.32782/2415-8240-2023-103-2-16-29
- Грабек Я.А. Методичні аспекти формування ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2024. Випуск 104. Частина 2. С. 83 -94. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-104-2-83-94

- Грабек Я.А. Переробна промисловість України: стан та головні фактори впливу. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2024. Випуск 105. Частина 2. С. 41-51. DOI 10.32782/2415-8240-2024-105-2-41-51
- Грабек Я.А. Стан та перспективи розвитку тваринницьких галузей сільського господарства України. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2025. Випуск 106. Частина 2. С. 197-207. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-2-197-207
- Грабек Я.А. Вплив відкритості економіки на виробництво доданої вартості в харчовій промисловості України. Український журнал прикладної економіки і техніки. 2025. Том 10. № 2. С. 237-241. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-2-47>
- Грабек Я.А. Трансформаційні перетворення в аграрному секторі економіки України. Актуальні питання сучасної економіки: матеріали XIV всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю, м. Умань, 15 листопада 2022 р. Умань, 2022. С. 294-295.
- Грабек Я.А. Методичні аспекти категорії «додана вартість». Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 25 травня 2023 р. Умань, 2023. С. 43-44.
- Грабек Я.А. Додана вартість в аграрному секторі економіки України. Трансформації особистості, суспільства та ринку праці: виклики майбутнього та вплив на освіту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 20-22 вересня 2023 р., Харків, 2023. С. 394-395.
- Грабек Я.А. Додана вартість та канали розподілу сільськогосподарської продукції. Актуальні питання сучасної економіки: матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю, м. Умань, 15 листопада 2023 р. Умань, 2023. С. 178-180.
- Грабек Я.А. Розвиток харчової промисловості, як умова формування внутрішнього ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України. Innovations and prospects in modern science: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference, Stockholm, Sweden, June 5-7, 2023. Stockholm, 2023. С. 509-515.
- Грабек Я.А. Українсько-європейська торгівлі м'ясом та м'ясопродуктами. Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 27 травня 2024 р. Умань, 2024 С. 104-106.
- Грабек Я.А. Додана вартість в сільському господарстві України: динаміка та ключові фактори впливу. Сталий розвиток економіки: тренди та перспективи: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Умань, 15 жовтня 2024 р. Умань, 2024. С. 145-147.
- Грабек Я.А. Інновації у виробництві продовольства, як безальтернативна умова розвитку внутрішнього ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України. Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 7-8 листопада 2024 р. Кропивницький, 2024. С. 139 -140.
- Грабек Я.А. Агрохолдинг: суть, переваги та недоліки в контексті формування внутрішнього ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: нові реалії та можливості: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 6-7 грудня 2024р. Львів-Торунь, 2024. С. 39-41. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-440-8-8>
- Грабек Я.А. Проблеми формування ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України. European congress of scientific discovery: Proceedings of the 4th International scientific and practical conference, Madrid, Spain, April 1-3, 2025. Madrid, 2025. С. 341-345.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U112522 0111 U010418

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мудрак Руслан Петрович

2. Ruslan P. Mudrak

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1189-5463

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сегеда Сергій Андрійович

2. Serhii A. Sehedra

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6179-564X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свиноус Іван Вікторович

2. Ivan V. Svynous

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0346-1596

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смолій Людмила Василівна

2. Liudmyla V. Smolii

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7426-0468

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернега Інна Іванівна

2. Inna Chernega

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5573-8617

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Нестерчук Юлія Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Нестерчук Юлія Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Коротеев Микола Анатолійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна